

Barbara Adamczyk
Akademia Ignatianum w Krakowie

**Sprawozdanie z międzynarodowej
konferencji naukowej z cyklu:
*Problematyka osób wykluczonych społecznie
i formy niesienia im pomocy.*
Pierwsza edycja konferencji: *Odkrywanie
fenomenu dzieci ulicy w ciągłości jego istnienia,*
Kraków, 13.05.2015**

W dniu 13 maja 2015 roku Katedra Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Akademii Ignatianum w Krakowie zorganizowała I Międzynarodową Konferencję Naukową z cyklu: *Problematyka osób wykluczonych społecznie i formy niesienia im pomocy*. Była to pierwsza edycja konferencji na temat zjawiska dzieci ulicy w Polsce i na świecie. Komitet Organizacyjny Konferencji składał się z następujących osób: dr Barbara Adamczyk (przewodnicząca), dr Krzysztof Biel SJ (wiceprzewodniczący) i dr Ewa Sowa-Behtane (sekretarz). Obrady plenarne odbywały się w Auli Wielkiej im. ks. Grzegorza Piramowicza, a sekcje tematyczne w salach wykładowych Akademii Ignatianum.

Konferencja zgromadziła liczne grono prelegentów i słuchaczy. Prelegenci (40 osób) pochodzili zarówno z polskich, jak i zagranicznych ośrodków akademickich.

Polskie uczelnie reprezentowane były między innymi przez: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (Lublin), Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Warszawa), Szkołę Wyższą

SPI Vol. 19, 2016/1
ISSN 2450-5358
e-ISSN 2450-5366

Reports from the conferences

Sprawozdania z konferencji

Psychologii Społecznej (Warszawa), Państwową Wyższą Szkołę Zawodową (Konin), Akademię Pomorską (Słupsk), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski (Olsztyn), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN (Kraków), Uniwersytet Jagielloński, Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej (Warszawa), Wyższą Szkołę Menedżerską (Warszawa), Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Dolnośląską Szkołę Wyższą (Wrocław), Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Łódzki i Akademię Ignatianum w Krakowie.

W konferencji uczestniczyli również prelegenci z zagranicznych ośrodków akademickich. Reprezentowali oni następujące uczelnie wyższe i państwowe badawcze: Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie (Słowacja), Uniwersytet Lublański (Słowenia), Uniwersytet Katolicki w Ruzomberku (Słowacja), Żytomierski Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki (Ukraina), Uniwersytet Karola w Pradze (Czechy), Amerykańskie Towarzystwo Terapii Małżeńskiej i Rodzinnej (USA). Ponadto w konferencji udział wzięli: prelegent ze Zgromadzenia Księży Rogacjonistów Serca Jezusowego (Brazylia) oraz prelegent z Norwegii (zajmujący się problematyką dzieci ulicy w Nepalu).

W konferencji uczestniczyła 170-osobowa grupa słuchaczy z Polski, którzy reprezentowali różne profesje. Wśród nich byli: kuratorzy, policjanci, nauczyciele, wychowawcy placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych, członkowie organizacji pozarządowych pracujący z dziećmi ulicy.

Uczestnicy konferencji mieli możliwość wysłuchania referatów w trakcie dwóch sesji plenarnych oraz do wyboru 7 sekcji tematycznych.

Polskojęzyczna sesja plenarna moderowana była przez prof. zw. dr hab. Annę Karwińską, która jednocześnie była pierwszą prelegentką wprowadzającą uczestników konferencji w zagadnienie związane z istnieniem i funkcjonowaniem obszarów kryzysowych w mieście. W trakcie tej sesji poruszone zostały jeszcze tematy związane z: teoriami, modelami i koncepcjami wyjaśniającymi zjawisko dzieci ulicy (dr hab. Anna Fidelus, prof. UKSW), socjologicznymi i psychopedagogicznymi uwarunkowaniami bycia ulicznikiem we współczesnej Polsce (dr hab. Jacek Kurzępa, prof. SWPS), organizacją i metodami żebractwa dzieci ulicy we współczesnej Polsce (doc. dr Kazimiera Król), ulicą jako substytutem rodziny (dr hab. Ewa Gurba) oraz

25-leciem Krajowego Komitetu Wychowania Resocjalizującego, który zajmuje się m.in. dziećmi ulicy (mgr Wiesław Kołak).

Obrady zagranicznej sesji plenarnej prowadził Doc. PhDr. Jiří Prokop, PhD (Czechy). Prelegenci w swoich wystąpieniach odnieśli się nie tylko do analizy zjawiska dzieci ulicy w ich krajach, ale swoją refleksję osnuli również wokół pedagogiczno-społecznych wymiarów pomocy udzielanej tej grupie dzieci i młodzieży. Prelegenci wygłosili następujące referaty: *Sytuacja „dzieci ulicy” na Słowacji i możliwości rozwiązania ich problemów* (Prof. PhDr. Mária Potočárová, PhD – Słowacja), *Dzieci ulicy i możliwość pracy poradniczej z ich rodzinami* (Prof. PhDr. Gerjolj Stanko, PhD – Słowenia), *Dzieci ulicy z Brazylii* (mgr Wadislau Milak – Brazylia), *Próba odnalezienia uniwersalnego schematu streetworkingu na przykładzie pracy z dziećmi ulicy w Nepalu* (mgr Maciej Barwacz – Norwegia).

W poszczególnych sekcjach tematycznych dzielono się poglądami i doświadczeniami z badań nad wybranymi obszarami zjawiska dzieci ulicy w Polsce i na świecie.

Obrady pierwszej sekcji koncentrowały się na zagadnieniu określonym ogólnym hasłem: „Dzieci ulicy – charakterystyka zjawiska”. Obradom przewodniczyła dr hab. Krystyna Zabawa. W swoich wystąpieniach prelegenci podjęli próbę ukazania fenomenu dzieci ulicy w Polsce w ujęciu Janusza Korczaka i Stanisławy Okołowiczówny oraz kwestię wielorakości nazw i definicji samego pojęcia „dzieci ulicy”. Analizie poddano również następujące zagadnienia: odżywianie się dzieci ulicy, zasady funkcjonowania na ulicy, rodzinny syndrom nieprzystosowania społecznego. Zwrócono również uwagę na fakt, że dziecko ulicy nie jest wyłącznie osobą zmarginalizowaną i wykluczoną społecznie, ale można mówić o nim także w kategoriach dziecka zdolnego i kreatywnego.

Sekcja druga zajmowała się zagadnieniem przyczyn stawania się dzieckiem ulicy. Obradom przewodniczyła dr hab. Ewa Gurba. Najwięcej uwagi poświęcono rodzinnym uwarunkowaniom zjawiska dzieci ulicy, takim jak: czynniki materialno-ekonomiczne, uzależnienia od środków psychoaktywnych, krzywdzenie emocjonalne czy migracje zarobkowe rodziców. Szczególnym wyznacznikiem wyjaśniającym etiologię stawania się dziećmi ulicy jest problem żebractwa dzieci i młodzieży w Polsce. Temu zagadnieniu został poświęcony jeden z referatów.

Wystąpienia trzeciej sekcji koncentrowały się wokół tematu funkcjonowania dzieci ulicy. Obradom przewodniczył ks. dr hab. Andrzej Łuczyński. W wystąpieniach prelegentów zwrócono uwagę na kilka ważnych kwestii, takich jak: analiza psychopedagogiczna sytuacji dziecka przebywającego na ulicy, „cztery zmysły poznawania świata” przez dzieci ulicy jako fundament dziecięcego poczucia bezpieczeństwa, narracje tożsamościowe dzieci ulicy, strategie działania dzieci na ulicy w świetle modelu dynamiki kulturowej Mary Jo Hatch.

Sekcja czwarta koncentrowała się na zagadnieniu określonym jako: „Bezdomność i prostytucja dzieci ulicy”. Obradom przewodniczył dr hab. Jacek Kurzępa, prof. SWPS. Bezdomność dzieci ulicy przedstawiono jako doświadczenie wspólne, któremu w większym lub mniejszym stopniu podlegają wszystkie młode osoby przebywające na ulicy przez większą część dnia. Natomiast problem prostytucji dzieci ulicy zaprezentowano w następujących obszarach: przyczyny uprawiania nierządu przez dzieci i młodzież, typologia osób prostytuujących się, problemy dnia codziennego.

Sekcja piąta zajmowała się zagadnieniem zatytułowanym: „Profilaktyka i resocjalizacja dzieci ulicy”. Obradom przewodniczyła dr hab. Teresa Olearczyk, prof. KA. Najwięcej uwagi poświęcono zagadnieniom konkretnych oddziaływań profilaktyczno-resocjalizacyjnych prowadzonych między innymi przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, rodziny zastępcze czy z wykorzystaniem metody streetwork. Ponadto zwrócono uwagę na fakt, że dla dzieci i młodzieży życie na ulicy jest zarówno ich własnym wyborem, a w wielu przypadkach również koniecznością.

Wystąpienia sekcji szóstej koncentrowały się wokół tematu: „Zachowania ryzykowne dzieci ulicy”. Obradom przewodniczył dr Ronald Łukasiewicz. Wystąpienia prelegentów ukazały zjawisko dzieci ulicy, analizowane w kontekście współczesnych patologii społecznych, jako grupę podwyższonego ryzyka. Zwrócono również uwagę na problematykę uzależnienia od substancji psychoaktywnych (badania nad czynnikami ryzyka) oraz na aspekt opiniodawstwa sądowo-psychologicznego w kontekście spraw nieletnich. Zaprezentowano również codzienność dzieci ulicy z Warszawy w wystąpieniu określonym tytułem: „Fanatyczny Grochów, czyli szlachta nie pracuje”.

Nieobecność grupy prelegentów z Ukrainy z powodu aktualnej sytuacji w tym kraju sprawiła, że organizatorzy konferencji ograni-

czyli liczbę sekcji obcojęzycznych do jednej tylko grupy tematycznej. Obradom tej sekcji przewodniczył doc. PhDr. Jiří Prokop, PhD (Czechy). Zaprezentowano zjawisko dzieci ulicy w następujących krajach: Egipt, Maroko, Tunezja, Słowacja, Rosja, Słowenia, Czechy, Nepal i Zambia.

Podsumowania obrad konferencji dokonał dr Krzysztof Biel SJ, dziekan Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie i jednocześnie kierownik Katedry Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji. Moderatorzy poszczególnych sekcji tematycznych zaprezentowali wnioski wynikające z przedstawionych referatów. Spotkanie naukowe, jak zaznaczył dziekan, stało się okazją do podjęcia wspólnej refleksji nad ciągle aktualnym problemem dzieci ulicy w Polsce i na świecie. Wzrastająca skala tego zjawiska i pojawiające się nowe przyczyny opuszczania domu przez dzieci i młodzież na rzecz środowiska ulicy domagają się, oprócz pracy resocjalizacyjno-wychowawczej, również pogłębionej refleksji naukowej. Dlatego uczestnicy konferencji zostali zaproszeni do Akademii Ignatianum na jej drugą edycję, która odbędzie się w maju 2016 roku.

